

23 נובמבר 2023

לכבוד

מר בצלאל סמוטריץ, שר האוצר

מר יואב בן צור, שר העבודה

באמצעות המייל

שלום רב,

הנדון: הארכת צעדי הסיוע לשוהים בחל"ת ומפוטרים כתוצאה מהמלחמה

1. אנו פונים אליכם בשם עשרות ארגונים חברתיים (הפירוט המלא למטה) בבקשה לפעולתכם הדחופה על מנת על מנת להאריך עד סוף דצמבר את ההקלות לקבלת דמי אבטלה, עליהן הוחלט בעקבות פריצתה של מלחמת "חרבות ברזל".

2. **חוק התוכנית לסיוע כלכלי** (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד–2023, שאומץ ב-9 לנובמבר, כלל שינויים משמעותיים בתנאים לקבלת דמי אבטלה במהלך המלחמה. בין היתר: קוצרה תקופת האכשרה מ-12 ל-6 חודשים (ו-3 חודשים עבור אנשים עם מוגבלויות); קוצר החל"ת המינימלי מ-30 ל-14 יום; הושעו המגבלות על "מובטלים חוזרים"; בוטל הקיזוז של ימי חופשה מצטברים מדמי אבטלה; והושעתה התקופה המקסימלית לדמי אבטלה עבור תושבי היישובים המפונים. בנוסף לכך, החוק כלל גם מענק הסתגלות מיוחד, של עד 4,000 ₪, לבני 67 ומעלה שפוטרו או הוצאו לחל"ת, ואינם זכאים לדמי אבטלה לפי חוק.

3. **הקלות מבורכות אלו נועדו לאפשר למרבית העובדים שאיבדו את הכנסתם לאחר שהמלחמה פרצה, לקבל דמי אבטלה, אלא שהן עומדות לפוג בסוף נובמבר.** החקיקה על ההקלות בדמי אבטלה הוצמדה למנגנון הפיצויים לעסקים על נזק עקיף במהלך המלחמה, שחל בין ה-7 לאוקטובר עד ה-30 נובמבר. בחוק נקבע כי שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת יכול להאריך את מנגנון הפיצויים עד 31 דצמבר 2023, ואז יוארך גם תוקף ההקלות בדמי אבטלה. אלא שאם לא יוארך מנגנון הפיצוי לעסקים, הארכת תוקף ההקלות בדמי אבטלה ידרוש תיקון חקיקה חדש.

4. בראייתנו, ישנה חשיבות ודחיפות רבה להארכת ההקלות במתן דמי אבטלה בחודש נוסף, עד סוף דצמבר 2023. כחודש וחצי מאז תחילת המלחמה, מספר דורשי דמי אבטלה ממשיך לגדול, בקצב של כ-4,000 פונים חדשים ליום, או כמעט פי ארבע מהקצב שלפני המלחמה. למרות גיוס המילואים והצמצום במספרם של עובדים זרים ופלסטינים, הביקוש בשוק העבודה ירד באוקטובר: כמות המשרות הפנויות צנחה בשיעור של 18% לעומת ספטמבר, לרמתה הנמוכה ביותר מאז שיא המשבר הקורונה. לפי סקר של התאחדות התעשיינים שנערך בין 12-16 נובמבר, על אף המחסור הגדול בעובדים בתעשייה, עדיין כמעט לרבע מהמעסיקים יש עובדים בחל"ת או שהם שוקלים להוציא עובדים לחל"ת. הסיבה לכך היא ירידה במכירות – 55% מהמעסיקים מדווחים על ירידה של 25% או יותר במחזורם, ו-22% מדווחים על ירידה של למעלה מחצי.

5. בשורה התחתונה, על אף התאוששות מסוימת שחלה בפעילות הכלכלית, שוק העבודה עדיין נתון במשבר עמוק, בו מספר גדל של מובטלים נאבק על מספר מצומצם יותר של משרות. גם אם מצבו של המגזר העסקי ימשיך להשתפר, סביר להניח שמעבידים רבים יהססו להחזיר עובדים מחל"ת, לא כל שכן להעסיק עובדים חדשים, כל עוד המשק נתון בתנאים של אי ודאות גבוהה. בנסיבות אלו, הימנעות או השתהות בהארכת ההקלות

לשוהים בחל"ת ומפוטרים צפויה לפגוע בצורה קשה בעשרות אלפי אנשים שאין להם כל חלופה אחרת, וסובלים אך ורק בשל המלחמה.

6. לעומת זאת, הארכה מדודה, לחודש נוסף בלבד, תאפשר בחינה מחודשת של המצב לאור נתונים והתפתחויות חדשות, וקבלת החלטה מבוססת מידע ושקולה לגבי הצורך בהקלות אלו, כולן או חלקן, גם בהמשך.
7. נודה לפעולותיכם ולתשובתכם בהקדם האפשרי.

בתודה מראש,

יקותיאל משי
מנהל קידום מדיניות – עמותת 121

טלי ניר
מנכ"לית עמותת 121

העתקים:

מר שלומי הייזלר, מנכ"ל משרד האוצר
מר ישראל אוזן, מנכ"ל משרד העבודה
גב' ירונה שלום, מ"מ מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי
מר יוגב גרדוס, ראש אגף תקציבים, משרד האוצר
מר כפיר בטט, סגן הממונה על התקציבים, משרד האוצר
גב' נועה היימן, סגנית הממונה על התקציבים, משרד האוצר
גב' נועה שוקרון, רכזת תעסוקה, אגף תקציבים, משרד האוצר
עו"ד אסי מסינג, היועץ המשפטי, משרד האוצר
חברי ועדת העבודה והרווחה בכנסת
חברי ועדת הכספים בכנסת

שותפים לפניה

